

**Latvijas Republika
VENTSPILS PILSĒTAS DOME**

Jūras iela 36, Ventspils, LV3601, Latvija, tālr.: 63601100, fakss: 63601118, e-pasts: dome@ventspils.lv

LĒMUMS

2020.gada 13.novembrī

Ventspilī

Nr.160
(protokols Nr.22; 15.§)

Par Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalību
pašvaldības SIA „ŪDEKA”

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmo daļu publiskai personai, tai skaitā pašvaldībai, ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā minētajiem gadījumiem.

Nemot vērā to, ka Ventspils pilsētas dome ir 100% kapitāla daļu turētāja pašvaldības SIA „ŪDEKA” (turpmāk – Kapitālsabiedrība) un iepriekšējā Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā ir vērtēta 2015.gadā, pašvaldībai ir pienākums no jauna izvērtēt tās līdzdalības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) prasībām.

Atbilstoši VPIL 88.panta pirmajai daļai, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

VPIL 88.panta otrajā daļā noteikts, ka publiska persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt šā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus. Veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, kā arī ievēro komercdarbības atbalsta kontroles jomu regulējošu normatīvo aktu prasības.

Ventspils pilsētas pašvaldība ir veikusi attiecīgu izvērtējumu par Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā (veicot juridisko, ekonomisko un ietekmes uz konkurenci izvērtējumu), kā arī konsultējusies ar Konkurences padomi un biedrību “Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija”. Rezultātā secināts, ka līdzdalības saglabāšana pašvaldības kapitālsabiedrībā ir efektīvākais veids pašvaldības mērķu sasniegšanai un funkciju īstenošanai un pašvaldības noteikto uzdevumu izpildes nodrošināšanai, līdz ar to ir saglabājama Kapitālsabiedrības darbība esošajā statusā un ir saglabājama Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā, pamatojoties uz VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktu, 2.punktu un 3.punktu, kā arī Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.pantu.

Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā ir saglabājama, ievērojot to, ka, ņemot vērā nacionālās, reģionālās un pašvaldības plānošanas dokumentos noteiktās stratēģiskās prioritātes un rīcības virzienus ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, Kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek sniegti ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts un Ventspils pilsētas pašvaldības attīstībai (dzeramā ūdens kvalitāte un pieejamība, kā arī kanalizācijas, notekūdeņu savākšana, novadīšana un attīrīšana ir ļoti būtisks iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti raksturojošs rādītājs un ir uzsverama pamatota sabiedrības interese saņemt augstas kvalitātes un nepārtrauktus ūdenssaimniecības pakalpojumus). Kapitālsabiedrības izveidotā infrastruktūra

(dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Dzintaru ielā 52A, Ventspilī, kā arī sūkņu stacijas) ir uzskatāmi par stratēģiski svarīgiem objektiem valsts un Ventspils pilsētas pašvaldības attīstībai, lai nodrošinātu Ventspilī tīru dzeramo ūdeni un izmantotā ūdens un notekūdeņu attīrīšanu un izvadīšanu Baltijas jūrā. Papildus tam, Kapitālsabiedrība ar savu darbību novērš tirgus nepilnību - Kapitālsabiedrība īsteno sabiedrības intereses ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā Ventspils pilsētā, jo Ventspils administratīvajā teritorijā nav cita tirgus dalībnieka, kas spētu nodrošināt pastāvošās sabiedrības intereses ūdensapgādes un kanalizācijas jomā un kuram būtu izveidota vai būtu iespēja īsā termiņā izveidot visu nepieciešamo infrastruktūru šī pakalpojuma nepārtrauktai, pilna cikla nodrošināšanai (ūdenssaimniecības nozarē Ventspils pilsētā pastāv vēsturiski izveidojies dabiskais monopols un nav pamats uzskatīt, ka vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku pastāvēšana nozarē būtu ekonomiski lietderīga).

Jāņem vērā, ka, atsakoties no pašvaldības līdzdalības Kapitālsabiedrībā vai pilnībā, vai daļēji nododot Kapitālsabiedrības funkcijas (stratēģiski svarīgos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus) citam pakalpojumu sniedzējam, pastāv risks, ka tādā veidā tiktu apdraudēta gan īpašuma, kas ir stratēģiski svarīgs valsts vai pašvaldības teritorijai, un valsts drošībai pārvaldīšana, gan arī sabiedriski svarīgu funkciju veikšana (pie neefektīvas darbības, varētu tikt pārtraukta ūdensapgādes pakalpojumu sniegšana uz nenoteiktu laiku vai piegādāts nepietiekami attīrīts dzeramais ūdens, tādējādi apdraudot iedzīvotāju veselību un dzīvību, kā arī nekvalitatīvi savācot un attīrot notekūdeņus var rasties apdraudējums apkārtējais videi saistībā ar piesārņojumu). Turklāt, tā kā infrastruktūras attīstībai nozarē, kurā darbojas Kapitālsabiedrība, pastāvīgi ir nepieciešami ieguldījumi, un Kapitālsabiedrība ik gadu darbības nodrošināšanai veic ieguldījumus, lai uzturētu efektīvu un nepārtrauktu ūdensapgādes pakalpojumu sniegšanu, videi drošu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, kā arī lai nodrošinātu Ventspils pilsētas iedzīvotājiem šos pakalpojumus augstā kvalitātē, tad, nododot Kapitālsabiedrības funkciju privātajam sektoram, pastāv risks, ka jaunais tirgus dalībnieks nespētu īsā laikā, nepārtraukti rast iespēju tādā kvalitātē un apjomā nodrošināt Kapitālsabiedrības sniegtos pakalpojumus un līdz ar to būtu apdraudēta jau iepriekš minēto uzdevumu veikšana. Līdz ar to būtiski ir saglabāt šo uzdevumu veikšanu Kapitālsabiedrībai.

Savu viedokli par Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā un ietekmi uz konkurenci Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā sniegusi arī Konkurences padome, kas informējusi, ka tai nav iebildumu pret pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā, atzīstot, ka Kapitālsabiedrības sniegtie pamata pakalpojumi (sabiedriskie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē. Arī biedrības "Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija" ieskatā, Kapitālsabiedrība tai noteiktos uzdevumus veic efektīvi un tās sniegtie pakalpojumi atbilst VPIL 88.pantā pirmajā daļā minētiem gadījumiem, tādējādi no sabiedrības interešu viedokļa pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā ir labākais risinājums, jo Kapitālsabiedrība veic normatīvo tiesību aktu prasībām atbilstošu, sabiedrībai pieejamu un ilgtspējīgu pašvaldības deleģēto autonomo pakalpojumu sniegšanu.

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 14.panta pirmās daļas 1.punktu, pildot savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības veidot kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās. Līdz ar to pašvaldība, pamatojoties uz iepriekš minētajām tiesību normām, ir tiesīga darboties privāto tiesību jomā, iegūstot līdzdalību pašvaldības kapitālsabiedrībā.

Atbilstoši likumā „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tai skaitā ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu. Turklāt atbilstoši “Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums” prasībām vietējai pašvaldībai ir jāorganizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana savā administratīvajā teritorijā.

Minēto pašvaldības funkciju kopš 1994.gada Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā sekmīgi nodrošina Kapitālsabiedrība, kuras darbības vispārējais stratēģiskais mērķis izriet no tiesību aktos noteiktajām pašvaldības funkcijām un pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem un tas ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu), Ventspils pilsētā nodrošinot kvalitatīvus ūdenssaimniecības pakalpojumus. Lai nodrošinātu visā pilsētā pieejamu kvalitatīvu ūdenssaimniecību, kapitālsabiedrībai jāveic centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas tīklu paplašināšanu Ventspils pilsētā un nolietoto ūdenssaimniecības infrastruktūras atjaunošanu. Ventspils pilsētas pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos „Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” un „Ventspils pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam” noteikts rīcības virziens – visā pilsētā pieejama kvalitatīva ūdenssaimniecība un no tā izrietošie uzdevumi: centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas tīklu paplašināšana Ventspils pilsētā (nodrošinot centralizētas ūdensapgādes pakalpojumu pieejamību līdz 98,5% pilsētas iedzīvotājiem līdz 2020.gadam un nodrošinot

centralizētās kanalizācijas pakalpojumu pieejamību līdz 98,5% pilsētas iedzīvotāju līdz 2020.gadam) un nolietojušās ūdenssaimniecības infrastruktūras atjaunošana (ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tehnoloģiskā procesa uzlabošana). Tas var tikt sasniegts, realizējot dažāda veida ūdenssaimniecības attīstības projektus.

Kapitālsabiedrība darbojas gan valstij, gan Ventpils pilsētas pašvaldībai stratēģiski svarīgā nozarē, veicot funkciju ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā un nodrošinot to kvalitāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Uz to norāda vairāki valsts un pašvaldības plānošanas dokumenti, kā arī noslēgtie līgumi:

- 1) Latvija, iestājoties Eiropas Savienībā, ir apņēmusies izpildīt dažādu direktīvu prasības – t.sk. Eiropas Kopienas Padomes 21.05.1991. Direktīvas 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu un Padomes 03.11.1998. Direktīvas 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti noteikto prasību izpildi.
- 2) Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir paredzēts, ka viens no mērķiem ir daba kā nākotnes kapitāls – dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana. Dabas kapitāls nodrošina ne tikai cilvēku apgādi ar tīru ūdeni, pārtiku, mājokli, un gaisu, bet ir arī būtisks drošības, kultūras, veselības un cilvēku brīvības priekšnosacījums. Samazinoties šiem dabas kapitāliem, samazinās arī cilvēku izdzīvošanai un dzīves kvalitātei būtisko resursu un pakalpojumu pieejamība. Ūdens ietilpst ekosistēmu pakalpojumos. Turklāt sadaļā par atjaunojamo un drošu enerģiju ir noteikts, ka nozīmīga loma ir iedzīvotāju izglītošanai un viņu izpratnes veicināšanai par racionālu ūdens patēriņu.
- 3) Saskaņā ar reģionālās nozīmes stratēģisko dokumentu “Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam” pie attīstības perspektīvām sadaļā pie dabas un kultūrvides telpas noteikts, ka jāveicina ūdens tehnoloģiju attīstīšanu, kas spēj nodrošināt augstas kvalitātes dzīves līmeni. Saskaņā ar “Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2015.-2020.gadam” sadaļā pie vides un klimata pārmaiņām noteikts uzdevums “Ūdenssaimniecības sakārtošana un tālākā attīstība iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai un dabas piesārņojuma mazināšanai” - līdzīgi kā citviet Latvijā, Kurzemes reģionā, pateicoties pilsētās un mazākās apdzīvotajās vietās īstenotajiem ūdenssaimniecības projektiem, pēdējo gadu laikā ir būtiski uzlabojusies dzeramā ūdens kvalitāte un notekūdeņu apsaimniekošana, mazinājies dabas piesārņojums, tomēr ūdenssaimniecības sakārtošana ir jāturpina. Kā arī pie ūdenssaimniecības jomas izaicinājumiem norādīts esošās ūdenssaimniecības infrastruktūras lietotāju skaita palielināšana, veicinot jaunus pieslēgumus - nākotnes izaicinājums ir saistāms ar aktīvāku pašvaldību iesaistīšanu pieslēgumu atbalsta shēmu veidošanai, īpašu atbalstu sniedzot nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, vienlaikus saglabājot ūdenssaimniecības sistēmas saimniecisko efektivitāti un rentabilitāti. Sadaļā pie resursu efektivitātes un ilgtspējas prioritātes norādīts, ka nākotnes izaicinājumi un rīcības virziena atbalstāmās darbības ir ūdenssaimniecības sakārtošana un tālākā attīstība iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai un dabas piesārņojuma mazināšanai un negatīvās ietekmes uz Baltijas jūras ekosistēmu mazināšana.
- 4) Ventpils pilsētas pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos „Ventpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” un „Ventpils pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam”, noteikts rīcības virziens – visā pilsētā pieejama kvalitatīva ūdenssaimniecība un no tā izrietošie uzdevumi: centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas tīklu paplašināšana Ventpils pilsētā un nolietojušās ūdenssaimniecības infrastruktūras atjaunošana.
- 5) 2010.gada 27.aprīlī starp pašvaldību un Kapitālsabiedrību tika noslēgts Deleģēšanas līgums par pašvaldības autonomajā funkcijā (organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tai skaitā ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu) ietilpstošu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu.
2013.gada 13.septembrī starp pašvaldību un Kapitālsabiedrību tika noslēgts līgums par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu, kurā Kapitālsabiedrībai tika piešķirtas ekskluzīvas tiesības sniegt ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Ventpils pilsētas administratīvajā teritorijā (līgums noslēgts uz laiku līdz 31.12.2022.). Kapitālsabiedrība ir atbildīga par dzeramā ūdens ieguvī, atdzelžošanu, attīrīšanu un novadīšanu līdz patērētājam un par notekūdeņu savākšanu no patērētāja, to novadīšanu uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, attīrīšanu un attīrīto notekūdeņu novadīšanu līdz iztekai ūdenstilpnē.

Papildus iepriekš minētajos līgumos noteiktajiem uzdevumiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, Kapitālsabiedrība, nodrošinot nošķirtu uzskaiti, veic arī citu darbību, kas arī izriet un nav nodalāmi no pamatdarbības pakalpojumu sniegšanas un izriet no normatīvajos aktos noteikto nosacījumu izpildes, tādā veidā nodrošinot Ventpils pilsētas iedzīvotājiem daudzveidīgu attiecīgo

pakalpojumu piedāvājumu un situācijā, kad tirgus pilnībā vai daļēji nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā un kad atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstu kvalitātes standartu un operativitāti. Konkurences padome, sniedzot atzinumu par līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā, ir norādījusi, ka Kapitālsabiedrības papildu sniegtie pakalpojumi, kas ietver – ēku iekšējo un ārējo ūdensvada un kanalizācijas tīklu apkalpošanu, asenizācijas pakalpojumu sniegšana, kā arī ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas, nomaiņas pēc verificācijas, plombēšanas pakalpojumu sniegšana, tirgū tiek sniegti tirgus nepilnības apstākļos. Proti, privātie tirgus dalībnieki konkrētajos tirgos nenodrošina pakalpojumu un/vai privāto tirgus pakalpojumu sniedzēju kapacitāte ir nepietiekama, lai nodrošinātu pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem. Savukārt Kapitālsabiedrības komercdarbības, veicot pieslēgumu ūdensvada vai kanalizācijas tīkliem izbūvi, veikšanu pieļauj Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma normas, kas paredz Kapitālsabiedrības kā pakalpojumu sniedzēja tiesības izbūvēt cauruļvada ievadu vai izvadu, lai pievienotu nekustamo īpašumu centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai.

Līdz šim Kapitālsabiedrība ir veikusi būtiskus ieguldījumus infrastruktūrā, ņemoties ilgtermiņa saistības - Kapitālsabiedrībai realizējot Eiropas Savienības līdzfinansētos projektus 2000.-2018.gadā, Ventspils pilsētā ir ieviestas Eiropas Savienības direktīvu prasības un nodrošināta vides kvalitātes prasību izpilde – ir uzlabota dzeramā ūdens kvalitāte (dzeramais ūdens Ventspils pilsētā ir viens no tīrākajiem Latvijā) un notekūdeņu attīrīšana, paplašināta ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamība (98,5% no Ventspils administratīvās teritorijas (aglomerācijas) iedzīvotāju skaita ir pieejami Kapitālsabiedrības sniegtie centralizētie ūdenssaimniecības pakalpojumi) un, veicot ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu atjaunošanu, samazinātas notekūdeņu noplūdes, ūdens zudumi un infiltrācijas tīklos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi valsts un Ventspils pilsētas pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un Kapitālsabiedrībai ir būtiska loma šo funkciju un pakalpojumu nodrošināšanai, tajā skaitā, lai nodrošinātu pilsētas iedzīvotājiem nepārtrauktu un kvalitatīvu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.pantu, Ventspils pilsētas domes Likumības komisijas 2020.gada 11.novembra ieteikumu, Ventspils pilsētas domes Ekonomikas un budžeta komisijas 2020.gada 25.septembra ieteikumu un Ventspils pilsētas domes Finanšu komitejas 2020.gada 12.novembra atzinumu,

Ventspils pilsētas dome nolemj:

Saglabāt Ventspils pilsētas pašvaldības līdzdalību pašvaldības SIA „ŪDEKA”, ņemot vērā, ka īstenojas Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1.punkta, 2.punkta un 3.punkta nosacījumi.

Sēdes vadītājs,
Domes priekšsēdētāja 1.vietnieks
sadarbības jautājumos

G.Blumbergs